

5 ŠTUDENSKÉ FÓRUM AKO SÚČASŤ KONGRESOV EURÓPSKEJ ASOCIÁCIE PRE ŠKOLSKÚ HUDBNÚ VÝCHOVU

V roku 2001 sa medzi aktivity Európskej asociácie pre školskú hudobnú výchovu zaradilo i usporiadanie študentského fóra pre budúcich učiteľov hudobnej výchovy. Tento nápad mal široký význam pre budúcnosť celej organizácie a stretol sa s pozitívnymi ohlasmi na poli hudobného vzdelávania.

Formovanie študentských fór má svoje počiatky na kongrese AGMÖ v rakúskom Toblachu, ktoré malo slúžiť ako domáca príprava pred kongresom EAS. V Toblachu sa v rámci tohto kongresu uskutočnilo stretnutie študentov z nemecky hovoriacich krajín – boli to zástupcovia Rakúska, Nemecka, Švajčiarska, ale i Slovenska.¹⁵⁸ Toto stretnutie viedol Karl Heinrich Ehrenfort a bolo predzvesťou neskorších študentských fór.

Študentské fórum ako ho poznáme dnes začína niekoľko dní pred začatím výročného kongresu EAS a končí sa prezentáciou v prvý deň konania kongresu, v ktorej sú zverejnené výsledky práce študentov. Fóra sa smie zúčastniť stanovený počet študentov, spravidla za každú zúčastnenú krajinu najviac dvaja účastníci, ktorí sú nominovaní národným koordinátorom danej krajiny.¹⁵⁹ V prípade študentov usporiadateľskej krajiny býva tento počet nominantov vyšší aj kvôli tomu, že domáci študentskí reprezentanti spĺňajú i organizačné úlohy. Celé podujatie je plánované niekoľko mesiacov vopred členmi EAS, za toto obdobie sa na organizácii najvýraznejšie podieľali Thomas de Baets z Belgicka, Gerhard Sammer z Nemecka, Branka Rotar - Pance zo Slovinska, úradujúci prezidenti EAS a členovia predstavenstva. Organizátori sú zodpovední nielen za prípravu a priebeh celého podujatia, ale i za neustále vylepšovanie stretnutia podľa spätnej väzby a názorov zúčastnených študentov. Podľa Branky Rotar Pance: „*Mojou úlohou je tiež udržiavať kontakt medzi študentami a EAS po skončení podujatia a propagovať úlohy študentského fóra v profesionálnej oblasti.*“¹⁶⁰

Podľa stanovenej nosnej témy stretnutia, ktorá je zväčša tematicky blízka hlavnej téme kongresu EAS má študentské fórum za úlohu riešiť aktuálne otázky hudobného vzdelávania z perspektívy študentov, vytvárať praktické návrhy do budúcej učiteľskej praxe a hlavne vytvoriť akúsi sebareflexiu vlastného úsilia na ceste k učiteľskému povolaniu. Fórum sa uskutočňuje zvyčajne v niekoľkých charakteristických aktivitách:

- *prezentácia hudobno-výchovných školských systémov vlastnej krajiny a následná diskusia o charakteristikách a špecifikách hudobného vzdelávania v danej krajine;*
- *riešenie zadanej nosnej témy v rôznych pracovných zoskupeniach – práca vo dvojici, práca v malých skupinkách, diskusia celej skupiny;*
- *sprievodné aktivity ako je prezentácia typického hudobného bohatstva vlastnej krajiny – ukážka národných piesní, tancov, zvykov;*
- *práca na konečnej prezentácii, v ktorej sa zverejnia výsledky úvah, diskusií a riešení danej témy;*

Význam študentského fóra spočíva v niekoľkých bodoch. Za jeden z najväčších prínosov sme považovať subjektívnu skúsenosť zúčastneného študenta. Fórum predstavuje priestor, kde má študent možnosť spoznať iný systém štúdia, iné hudobné tradície a iné hudobné školské systémy, ktoré predstavujú potenciálnu inšpiráciu do ďalšieho štúdia, či vlastnej praxe. Je to aj miesto stretnutia s odborníkmi, hudobníkmi a hudobnými pedagógmi na medzinárodnej úrovni. Študent dostáva príležitosť komunikovať vo svetovom jazyku, pričom komunikácia prebieha i v špecifickom univerzálnom jazyku, akým je hudba. V neposlednom rade sa dostáva do kolektívu, ktorý má

¹⁵⁸ Slovensko malo zvláštnu možnosť zúčastniť sa vďaka vtedajšej podpore AGMÖ pre nemecky hovoriacich študentov, v tomto prípade študentov učiteľstva kombinácie hudobná výchova – nemecký jazyk (Dávid Benkő, Mária Goliášová).

¹⁵⁹ Národný koordinátor je zástupca EAS na lokálnej úrovni, šíri zámery a činnosť EAS v danej krajine.

¹⁶⁰ „*My task is also to keep contact between the students and EAS after the events and promote the role of SF in the professional field.*“ (preklad V. Kačkovičovej) PANCE, B.R. <brankarotar@gmail.com>.

19.10.2011. Re: *Questions about Student forum - History.*[e-mail adresátovi Veronike Kačkovičovej <kackovicova@gmail.com>].

v každom roku potenciál vytvoriť aktívnu medzinárodnú sieť kontaktov. Podľa Gerharda Sammera: „Budujú sa veľmi intenzívne spojenia nadviazaním osobných kontaktov, ktoré búrajú zjavné bariéry medzi rozdielnym pôvodom a predsudky o iných krajinách.“¹⁶¹

Počet účastníkov výrazne ovplyvňuje priebeh študentského fóra. Menšia skupina zložená z najviac dvoch zástupcov konkrétnej krajiny zaručuje isto určitú konformitu a takisto zaručuje jej pestrosť, následne záleží už na šikovnosti samotného študenta ako bude prezentovať výsledky tohto stretnutia na domácej pôde, univerzite, alebo medzi spolužiakmi. V priebehu rokov sa študentské fórum stalo tradičnou súčasťou práce EAS. Študentské názory a „ich podnety sú pre EAS veľmi dôležité. Študentské fórum je zároveň miestom pre uznanie hodnoty asociácie mladými členmi. Radi by sme povzbudili študentov, aby udržiavali kontakty medzi sebou aj po skončení podujatia, vytvorili študentskú komunikačnú sieť a zúčastňovali sa na práci EAS v rôznych oblastiach.“¹⁶²

Tabuľka 2: Študentské fóra EAS a účasť študentov a doktorandov zo Slovenska

	Podujatie EAS
2003	Študentské fórum Rakúsko, Viedeň <i>SK- Dagmar Eperješiová</i>
2005	Študentské fórum Česká republika, Praha <i>SK- Tatiana Rudyová</i>
2006	Študentské fórum Nemecko, Würzburg <i>SK Ivana Čorbová, Ivana Nováková</i>
2007	Študentské fórum Švédsko, Piteå <i>SK Miloš Mantič, Ladislav Fodor</i>
2008	Študentské fórum Taliansko, Bologna <i>SK – bez účasti</i>
2009	Študentské fórum Estónsko, Tallin <i>SK-Jana Krajčiová, Veronika Spodníková</i>
2010	Študentské fórum Turecko, Bolu <i>SK-Veronika Kačkovičová</i>
2011	Študentské fórum Poľsko, Gdansk <i>SK- Miroslava Petrová, Tatina Hicová</i>
	Doktorandské študentské fórum Poľsko, Gdansk <i>SK- Mgr. Veronika Kačkovičová</i>
2012	Študentské fórum Holandsko, Haag <i>SK – bez účasti</i>
	Doktorandské študentské fórum Holandsko, Haag <i>SK- Mgr. Veronika Kačkovičová</i>
2013	Študentské fórum Belgicko, Leuven <i>SK – Ján Jendrichovský</i>
2014	Študentské fórum Cyprus, Nicosia <i>SK – Miriama Kovaľuková, Jozef Michalko</i>
	Doktorandské fórum Cyprus, Nicosia <i>Zuzana Bérešová</i>

5.1 Študentské fórum 2003 Rakúsko, Viedeň

Dva roky po stretnutí v Toblachu môžeme konštatovať začiatok tradície študentských stretnutí na kongresoch EAS ako samostatného podujatia. Téma „Päťročné štúdium- 7x5 rokov zamestnania,

¹⁶¹ „Es werden sehr intensive Brücken geschaffen durch den Aufbau von persönlichen Kontakten, die alle scheinbaren Barrieren über die unterschiedliche Biografie hinweg und evtl. Vorurteile anderen "Ländern" gegenüber locker überwinden.“ SAMMER, G. <gerhard.sammer@hfm-wuerzburg.de>. 30.4.2012. *Antw: Gerhard Bitte - kurze Antworten auf die Fragen - Questions about Student forum.*[e-mail adresátovi Veronike Kačkovičovej <kackovicova@gmail.com>].

¹⁶² Branka Rotar Pance, ref. 157

Stanoviská – Vízie – Perspektívy¹⁶³ zahájila riešenie problematiky učiteľského povolania na historicky prvom oficiálnom študentskom fóre na kongrese EAS vo Viedni. Keďže témou tohoročného kongresu bolo celoživotné vzdelávanie, téma študentského fóra postavila do centra riešenia otázku, ako ďalej s myšlienkou, že oproti piatim rokom štúdia na vysokej škole stojí profesionálny život, ktorý tento čas mnohokrát prevyšuje. Študenti sa teda zaoberali otázkou, aké možnosti majú učitelia hudby pre rozvíjanie svojich odborných kompetencií a tiež všeobecného vzdelania po skončení štúdia. Za východiskovú situáciu považovali spoluprácu vysokej školy s učiteľmi na základných a všeobecno-vzdelávacích školách, ktorá prináša aktuálne podnety z praxe a táto spätná väzba je podnetom pre ďalšie vzdelávanie. Schopnosti ďalšieho vzdelávania, kritiky a tímovej práce by mali byť vlastnosťami, ktoré predstavujú predpoklad profesionality učiteľa a dopĺňujú jeho profesijný profil. Výsledkami študentského fóra bolo okrem zdôraznenia dôležitosti prepojenia študijného plánu na vysokej škole s bežnou výučbou v praxi poznatok, že základnými predpokladmi pre celoživotné vzdelávanie je spolupráca študentov a pedagógov na osobnej a inštitucionálnej úrovni.¹⁶⁴

5.2 Študentské fórum 2005 Česká republika, Praha

Popri nosnej téme kongresu v Prahe „Na dobrém počátku všechno záleží (J. A. Komenský)“ sa študentské fórum zaoberalo v tom čase veľmi aktuálnou problematikou zmien vo vysokoškolskom vzdelávaní. Prediskutovaných bolo niekoľko tém, ktorých nastolenie súviselo s priebehom bolonského procesu: Trojstupňový študijný systém. Teória a prax vo vzdelávaní. Udržiavanie medzinárodných kontaktov. Európsky kreditný systém ECTS (European Credit Transfer System) a Pedagogická prax. Jedným z najzávažnejších myšlienok, ktorá študentov oslovila, bola potreba prepojenia vysokoškolského štúdia s praxou už od prvého ročníka bakalárskeho štúdia. Študenti by jednak od začiatku udržiavali kontakt so školskou realitou a tým by sa zabránilo dominancii teoretických vedomostí a skresľovaniu predstavy učiteľského povolania. Ďalšou dôležitou požiadavkou bolo uprednostnenie praktických predmetov pred teoretickými, ktoré sú neustále v popredí, čo nekorešponduje s predstavou činnostného rázu predmetu hudobná výchova. Záverom študenti predniesli túžbu o užšom prepojení praxe so štúdiom, ktoré by im už od začiatku umožňovalo dôkladne sa pripravovať na školskú realitu a zároveň sa rozhodnúť o vhodnosti tohto povolania.¹⁶⁵

5.3 Študentské fórum 2006 Nemecko, Würzburg

Problematika bolonského procesu bola prediskutovaná i v rámci Bundeschulmusik-woche, ktorý v dňoch 27. – 30. 9. 2006 v nemeckom Würzburgu usporiadal Verband deutscher Schulmusiker. V tomto roku nebol uskutočnený samostatný kongres EAS, organizácia však dostala široký priestor práve na tomto stretnutí. Hlavnou témou podujatia bolo vzdelávanie budúcich učiteľov hudobnej výchovy, preto sa v rámci študentského fóra diskutovalo hlavne ohľadom základnej otázky o dopade bolonského procesu na súčasné hudobné vzdelávanie učiteľov hudobnej výchovy. Študentské fórum v tejto súvislosti prinieslo riešenie otázok o predstavách cieľov hudobného kurikula pre 21. storočie. Taktiež sa zamýšľali nad tým, akým spôsobom ponúka kurikulum základy pre hudobnú výchovu 21. storočia, čo chcú budúci učitelia hudobnej výchovy dosiahnuť ako pedagógovia a aké zmeny môžu priniesť sami ako hudobní pedagógovia. Závermi študentského fóra boli úvahy o tom, že učivo 21. storočia by sa malo zamerať na oblasti kreativity a kultúry, využitie moderných technológií na vyučovaní a na komplexný rozvoj detskej osobnosti pomocou hudobných činností, skupinovú prácu a integráciu žiakov.¹⁶⁶

¹⁶³ „Fünf- Jahre Studium – 7x5 Jahre Beruf. Standorte – Visionen - Perspektiven“.

¹⁶⁴ BUCHBORN, Thade: *5 Jahre Studium – 7 x 5 Jahre Beruf*. In: Musik & Bildung., 2003, roč. 3, s. 73 – 74. a *Weiterbildung – Lifelong Development. Program z kongresu EAS vo Viedni*. Wien: Institut fuer Musikpädagogik, 2003. 108 s.

¹⁶⁵ LOJDOVÁ, Jaroslava: *Komparace systémů hudebního vzdělávání a výchovy ve vybraných zemích Evropy* [diplomová práca]. Praha: Kralova univerzita, 2010, s. 47. – 49.

¹⁶⁶ 2006/9: *14th EAS Conference in Würzburg / Germany, September 27-30* [online]. 2010 [cit. 12.12.2012]. Dostupné na <<http://www.eas-music.org/index.php?id=7&content=1221&category=2006&reid=24>>.

5.4 Študentské fórum 2007 Švédsko, Piteå

Študentské fórum nadviazalo na hlavnú tému konferencie v riešení dynamickej a aktuálnej témy o médiách a nových technológiách vo vzdelávaní. Študenti dospeli k záverom, že využitie nových technológií v hudobnom vzdelávaní je užitočnou pomocou vo zvyšovaní úrovne vzdelávacích štandardov. Konštatovali však, že tieto technológie by mali byť využívané ako prostriedok – nie ako náhrada hudobných nástrojov, či živej hudby. V budúcnosti by si študenti želali užšie prepojenia hudobného vzdelávania s modernými technológiami, pretože sme stále na začiatku objavovania ich možností, tlmočili tiež požiadavku vytvorenia akejsi základnej platformy pre využitie týchto technológií v zmysle možnosti výmeny informácií a zdieľania materiálov. Napriek všetkým výhodám moderných technológií však vyslovili názor, že živá hudba, živé muzicírovanie a motivovaný učiteľ sú stále nenahraditeľnými zložkami hudobného vzdelávania.¹⁶⁷

5.5 Študentské fórum 2008 Taliansko, Bologna

Študentské fórum, ktoré predstavovalo v organizácii po prvýkrát spoluprácu ISME, EAS a Youth Working Group prinieslo diskusie na otázky: „Aké sú faktory, ktoré prispievajú k efektívnemu vzdelávaniu učiteľov hudby? Ako by malo reagovať vzdelávanie učiteľov hudby na globalizáciu?“ Výsledkom úvah bolo zhrnutie slabých i silných stránok vo vzdelávaní učiteľov hudby. Medzi silné stránky študenti zaradili praktickú nástrojovú výučbu, informačno-komunikačné zabezpečenie, praktické skúsenosti a možnosti sebareflexie, medzi negatíva zaradili málo praktických skúseností, slabé alebo žiadne prepojenie teórie a praxe, prevažujúce zameranie sa na klasickú hudbu a veľké množstvo predmetov.¹⁶⁸

5.6 Študentské fórum 2009 Estónsko, Tallin

Študentské fórum sa nieslo v téme praktických prístupov k speváckej tvorivosti. Úvodnú diskusiu vyvolala hlavná téma „Hlas študenta“¹⁶⁹, ktorú v úvodnom predslve prezidentka Sarah Henessy rozvinula do zaujímavých otázok a téz týkajúcich sa účasti žiaka v procese vytvárania priaznivých podmienok, foriem a metód vo vyučovaní hudby. Téma „hlas študenta“ bola vnímaná z dvoch hľadísk. Prvý prístup skúmal hlas ako ľudský orgán s jeho schopnosťami a možnosťami, ktoré boli využité vo vokálnej improvizácii. Druhý uhol pohľadu poňal tému v prenesenom význame. Hlas študentov môžeme vnímať v rámci meniacej sa roly učiteľa vo vzdelávacom procese. Učiteľ nemá byť iba vodca, ale i partner a priateľ. „*Co to vše znamená pro hudební výchovu a její dopad na dnešní mládež? Hlas studentů v první řadě napomáhá tvorbě hudební identity, kreativity, participace, napomáhá širokému rozvoji schopností a nabízí rozdílnost v dovednostech, stylech, tradicích a kontextech... Hlas studentů pro nás znamená dát našim žákům větší svobodu volby tím, že budeme dbát na jejich potřeby a přání.*“¹⁷⁰

5.7 Študentské fórum 2010 Turecko, Bolu

Študentské fórum prinieslo riešenie témy „Integrácia vonkajších vplyvov do vyučovacieho procesu“¹⁷¹ Na začiatku stretnutia študenti skonštatovali, že bez rozdielu na krajinu pôvodu sa každý z nich viac, či menej stretáva s nedostatkom motivácie k hudobným činnostiam u žiakov na druhom stupni

¹⁶⁷ 2007/5: 5th International EAS Student Forum, Pitea / Sweden [online]. 2007 [cit. 20.12. 2012] Dostupné na <<http://www.eas-music.net/index.php?id=7&content=1335&category=2007&reid=29>>.

¹⁶⁸ 28th World Conference of the International Society for Music Education. Abstracts. Bologna, 2008. 896 s.

¹⁶⁹ „Voice of the student“.

¹⁷⁰ LOJDOVÁ, J. *Evropské študentské fórum v Tallinnu* [online elektronický časopis]. iForum, 2010 [cit. 12.12. 2012].

Dostupné na: <<http://redir.netcentrum.cz/?noaudit&url=http%3A%2F%2Fforum.cuni.cz%2FIFORUM-7582.html>>.

¹⁷¹ „Bringing the outside in“.

základnej školy, či nízkym záujmom o vlastné kultúrne dedičstvo a vážnu hudbu. Každá z vytvorených pracovných skupín poňala tému iným uhlom pohľadu. Študenti sa snažili zobrazit' osobnosť dobrého a zlého učiteľa – ako to bohužiaľ niekedy v škola je a ako by to mohlo, či malo byť, akou formou žiaka motivovať a akou nie. Študenti sa nesnažili nájsť to najsprávnejšie riešenie, pokúšali sa priniesť otázky, ako ďalej s týmito problémami sami ako budúci učitelia naložiť. Ako akceptovať žiakovu osobnosť, ale nezabúdať pritom na svoju. Ako vniesť jeho vlastné okolie, z ktorého pochádza, hudbu, ktorú počúva do triedneho kolektívu, kde sa stretáva s iným hudobným vkusom a iným sociálnym pozadím. Ako dokáže učiteľ tieto faktory citlivo vnímať a spojiť a ako sa stať dôveryhodným učiteľom, ktorý je sám sebou, pozná svojich žiakov a cez ich vlastný hudobný vkus ich pomaly vedie k objavovaniu a akceptovaniu hudby iných ľudí, svojich spolužiakov, svojho národa i iných kultúr. Finálna prezentácia výsledkov fóra bola dôkazom, že študenti sa skutočne zamysleli nad tým „ako by sa to dalo“ s poznámkou, že začať treba hlavne od seba samého, keďže situáciu v hudobnom vzdelávaní nedokážeme zmeniť naraz ani veľkoplošne.¹⁷²

5.8 Študentské fórum 2011 Poľsko, Gdaňsk

Tento rok priniesol diskusie na tému „Zodpovednosť učiteľa za hudobné aktivity dieťaťa: Štýly vyučovania, roly učiteľa a jeho povinnosti.“¹⁷³ Študenti riešili tému na viacero spôsobov, avšak vo veľkej miere subjektívne. Vyjadrili želanie, aby oni sami v budúcej pozícii učiteľa boli v hudobno-vyučovacom procese osobnosťami schopnými motivácie, ktoré sú byť priateľské, ústretové a nebazirujú iba na vedomostiach. Samotná schopnosť motivovať by u učiteľa mala byť vždy prítomná a nielen akoby „na povel“ použitá. Každý učiteľ sa totiž ocitá v situácii, kedy musí náhle a správne reagovať, teda jeho snahou by malo byť túto schopnosť cibriť a mať na pamäti. Učiteľ ako pohotový a kreatívny jedinec špeciálne v oblasti hudobného vzdelávania má však okrem toho jedinečnú úlohu – zodpovednosť za hudobný vývoj dieťaťa a jeho hudobné aktivity. Preto preferuje a uskutočňuje už toľkokrát spomínaný činnostný ráz hudobnej výchovy. Aj preto musí byť učiteľ hudby nielen dobrým didaktikom, ale primárne aj riadne vzdelaným vo svojej oblasti – to značí hudobníkom, ktorý je schopný byť žiakom hudobným vzorom. Za všetko asi vravia slová piesne, ktorú študenti zložili na túto tému: „Potrebujem učiteľa, ktorý motivuje a nie učiteľa, ktorý iba učí, buď mojím vodcom, ukáž mi ako na to, pomôž mi vedieť viac ako viem teraz. (I need a teacher who motivates, not just a teacher who educates, be a guide, show me how, help me know more than I do right now.)“¹⁷⁴

5.9 Doktorandské fórum 2011 Poľsko, Gdaňsk

Podľa vzoru študentského fóra EAS bola možnosť prezentovať sa na medzinárodnej úrovni ponúknutá aj doktorandom európskych krajín z oblasti hudobného vzdelávania.

Fóra sa zúčastnilo osem študentov zo siedmich európskych krajín, vedenia podujatia sa ujali Mary Stakelum z írskej Univerzity v Readingu, ktorá sa špecializuje na výskumné metódy v postgraduálnych štúdiách a Thade Buchborna z Rakúska, ktorý nedávno ukončil doktorandské štúdium a dokázal poskytnúť množstvo užitočných rád pri tvorbe dizertačnej práce.

Zaujímavosťou skupiny bolo práve zloženie študentov doktorandského štúdia. Väčšina doktorandov mala za sebou už niekoľkoročnú prax v odbore a doktorandská práca bola vyvrcholením ich výskumu, pre niektorých študentov bolo doktorandské štúdium priamym pokračovaním štúdia po získaní magisterského titulu. Rôznorodosť sa prejavila i v oblastiach doktorandského výskumu jednotlivých študentov

Každý účastník mal na úvod na úlohu vizualizovať a predstaviť proces vlastného vedeckého výskumu a metódy, ktoré pri ňom využíva. Zhoda sa prejavila v uznaní náročnosti každej fázy procesu tvorby

¹⁷² KAČKOVIČOVÁ, V. *Kongres v tureckom Bolu - euro-ázijská dimenzia hudobnej pedagogiky*.

In *Múzy v škole : časopis pre hudobnú, výtvarnú a estetickú výchovu*, 2010. Roč. 15, č. 1-2, s. 44.

¹⁷³ „Teacher responsibility for children's music activity: teaching styles – roles and responsibilities“.

¹⁷⁴ Podľa e-mailovej korešpondencie HICOVÁ, T. <t.hicova@gmail.com>. 20.6.2011. *SF Gdansk*. [e-mail adresátovi Veronike Kačkovičovej <kackovicova@gmail.com>].

dizertačnej práce a tiež v zdôraznení dôležitosti systematickej práce na výskume. Každý z účastníkov formuloval vznik potenciálnych problémov v procese vlastného výskumu a zároveň predstavil vízie svojej najbližšej práce. Hlavným bodom doktorandského fóra bola prezentácia vlastných doktorandských projektov prostredníctvom plagátu, ktorý si mali študenti pripraviť vopred. Prezentácia v úzkej skupine dávala priestor pre otázky a rady navzájom a taktiež diskusiu o problematike, zároveň bola výbornou prípravou pre vyvrcholenie stretnutia v podobe prezentácie plagátov ako súčasť celého kongresu EAS.

Jednou z najpozitívnejších stránok doktorandského fóra bola veľkosť skupiny, ktorá dovoľovala diskusie tvárou v tvár, cenné pripomienky profesionálnych lektorov k jednotlivým projektom a dostatočný priestor na vyjadrenie sa každého študenta jednak k svojmu projektu i projektom ostatných študentov. Prvé doktorandské fórum EAS bolo hodnotené študentmi ako dynamické stretnutie, významné hlavne pre výmenu skúseností, názorov a rád na medzinárodnej úrovni.

5.10 Študentské fórum 2012 Holandsko, Haag

Študentské fórum sa uskutočnilo v dňoch 17. – 20. apríla 2012. Študenti pracovali na téme „Učiteľ ako hudobník – perspektíva pre školu.“¹⁷⁵ Ich inšpiráciou bol podnetný workshop holandského pedagóga Reneeho Jonkera o vedení kreatívnych workshopov. S jeho pomocou a pomocou organizačného tímu vytvorili študenti finálnu prezentáciu študentského fóra, v ktorom ukázali nadobudnuté poznatky. Prezentácia zahŕňovala spojenie hudby, divadla, kreativity a otvorenosti voči novým poznatkom.¹⁷⁶

5.11 Doktorandské fórum 2012 Holandsko, Haag

Druhé doktorandské fórum EAS sa zaradilo medzi úspešné a perspektívne podujatia EAS. V tomto ročníku sa ho zúčastnili účastníci zo šiestich krajín Európy. Fórum bolo charakteristické pestrosťou medzi účastníkmi, medzi ktorými boli odborníci z hudobno-pedagogickej praxe, ale i čerství absolventi magisterských štúdií. Fórum začalo 18. apríla a končilo v druhý deň konferencie prezentáciou posterov. Tak ako prvý ročník doktorandského fóra mali i tento rok študenti možnosť prediskutovať svoje doktorandské projekty s odborníkmi na medzinárodnej úrovni. Ocenili možnosť získania nových perspektív do ďalšej práce a vedeckej diskusie v priateľskej atmosfére.¹⁷⁷

5.12 Význam študentského fóra Európskej asociácie pre školskú hudobnú výchovu prieskum názorov

V činnosti EAS prezentovanej verejnosti je študentské fórum jednou z dynamických aktivít, ktoré majú širokej hudobno-pedagogickej verejnosti čo ponúknuť do budúcnosti. Hoci sa fóra zúčastňuje iba určitý počet študentov a tento počet predstavuje možno síce iba pomyslenú kvapku v mori, o to viac môže mať práca v úzkom kruhu intenzívnejší dosah pre ich budúcu prax a udržanie kontaktov na medzinárodnej úrovni. Študentské fórum preto považujeme za jednu z najvýznamnejších aktivít Európskej asociácie pre školskú hudobnú výchovu v oblasti výchovy budúcich učiteľov hudobnej výchovy.

Dôvodom vykonania prieskumu bola naša základná otázka, ako vnímajú samotní účastníci takéto podujatie a či im prináša niečo pozitívne do ich procesu štúdia. Odpovede a informácie z prieskumu by mali prispieť k objasneniu významu tohto jedinečného podujatia.

Rozhodli sme sa vykonať informačný prieskum názorov medzi 57 účastníkmi ročníkov 2009 – Tallin a 2010 – Bolu prostredníctvom dotazníka. Dôvod výberu účastníkov spočíval v skutočnosti, že

¹⁷⁵ „Teacher as a Musician – School Perspective.“

¹⁷⁶ PANCE, B. R. *The 10th EAS Student Forum in Den Haag*. In EAS Newsletter June 2012, s. 2, dostupný členom EAS prostredníctvom e-mailovej korešpondencie.

¹⁷⁷ STAKELUM, M. *Second Doctoral Student Forum was held in Den Haag*. In EAS Newsletter June 2012, s. 2, dostupný členom EAS prostredníctvom e-mailovej korešpondencie.

zámerom prieskumu bolo osloviť študentov, ktorí sa študentského fóra zúčastnili v odstupe najviac troch rokov, aby sme zaistili návratnosť dotazníka (i z hľadiska aktuálnosti e-mailových kontaktov, ktorá môže mať časom klesajúcu tendenciu) a najmenej jeden rok, aby sme získali ich názory na podujatie po jeho skončení. Odpovede z rokov 2009 a 2010 uvádzame samostatne, keďže predpokladáme i reakcie na konkrétnu tému študentského fóra, ktorá bola v každom roku špecifická.

Forma prieskumu:

Dotazník so štyrmi otvorenými odpoveďami v prostredí e-mailovej komunikácie v období od novembra roku 2011 do mája 2012, kedy bola účastníkom odoslaná prosba o účasť na prieskume. V prípade absencie odpovede od účastníka bola táto výzva odoslaná ešte dva razy. Zdroj kontaktov bol získaný z archívu EAS. Otázky dotazníka:

1. Aký význam má pre Vás účasť na študentskom fóre?
2. Čo je podľa Vášho názoru najdôležitejšou stránkou/súčasťou študentského fóra?
3. Informovali ste o skúsenostiach a zážitkoch zo študentského fóra na Vašej univerzite/vo Vašej krajine? Akým spôsobom?
4. Začlenili ste skúsenosti zo študentského fóra do Vašej vyučovacej činnosti? Ako konkrétne? Ak doteraz nie, aké skúsenosti by ste v budúcnosti radi využili?

Cieľ prieskumu:

- objasnenie významu a efektivity podujatia v priebehu dvoch ročníkov študentského fóra EAS z pohľadu jeho účastníkov v časovom odstupe tri až dva roky;
- získať názory účastníkov na význam študentského fóra EAS pre vlastné profesijné formovanie a prax.

Hypotéza prieskumu:

Predpokladáme, že účasť na študentskom fóre pozitívne ovplyvní vzdelávací proces študenta – budúceho učiteľa hudby.

Spracovanie dotazníka:

Dotazník sme obsahovo analyzovali a následne sme vytvorili kategórie najčastejších odpovedí, ktoré sme následne vizualizovali v grafoch. Odpovede študentov sme následne interpretovali v texte a syntézou sme vyvodili závery prieskumu.

5.13 Názory účastníkov študentského fóra v rokoch 2009 a 2010

Dotazník bol poslaný spolu 57 účastníkom fór. Z roku 2009 to bolo 31 študentov, z čoho siedmim respondentom sa e-mail nepodarilo doručiť z dôvodu v súčasnosti už neexistujúcej adresy. Z uvedených respondentov na dotazník odpovedali štyria. Z roku 2010 bolo oslovených 26 študentov, všetky dotazníky sa podarilo doručiť, odpovedalo osem respondentov. Návratnosť dotazníka účastníkov z roku 2009 bola 16,6 %, z roka 2010 to bolo 30,7 %. Celkovo na dotazník odpovedalo dvanásť respondentov, celková návratnosť dotazníka bola 24 %.

1. Na otázku, aký význam mala pre študenta účasť na študentskom fóre, odpovedali účastníci z Tallinu v pozitívnom duchu. Pozitívne hodnotili možnosť stretnutia s ľuďmi z celého sveta, ktorí zdieľajú podobné záujmy, a tiež možnosť výmeny názorov na hudbu a vyučovanie hudby. „Veľkým zážitkom bolo tiež spojenie krajín a národností – byť v jednej skupine a mať tie isté ambície a tie isté ciele.“¹⁷⁸

Podľa Tobiasa Dehlera z Rakúska: „Pre mňa bolo skutočne nové, že počas rozprávania o rozličných školských systémoch a rozličných spôsoboch vyučovania hudby neexistuje vyslovene

¹⁷⁸ „Also it was a great connecting experience between the countries and the nationalities to be together in one group having the same ambitions and the same aims“ FORTAINER, I. <inge.fortainer@web.de>. 29. 1. 2012. RE: EAS Student Forum in Tallin – Research. [e-mail adresátovi Veronike Kačkovičovej <kackovicova@gmail.com>].

jednotná idea, ako má vyzerat' vyučovanie hudby v škole.¹⁷⁹ Popri týchto možnostiach kladne hodnotili i možnosť spoznania novej – hosťujúcej krajiny – Estónsko.

Na študentské fórum v Bolu študenti spomínajú ako na jedinečnú príležitosť pre výmenu informácií o problémoch, s ktorými sa stretávajú vo vlastnom vzdelávaní na vysokej škole, ale i hudobnom vzdelávaní detí na školách.

Yanou Vanermen z Belgicka: „Získanie nových priateľov (z celého sveta!), ktorí majú rovnaký životný cieľ ako vy...“¹⁸⁰

Anna Groschedl z Rakúska: „Nikdy predtým, ani potom som nezažila podobné efektívne, kreatívne a živé diskusie.“¹⁸¹

Pre Stephanie Kramer z Holandska bola účasť na fóre dôležitým míľnikom vo vlastnom učiteľskom vzdelávaní: „Počas študentského fóra EAS som sa naučila, že je veľmi dôležité ostať v kontakte so študentmi v Európe. Pretože sa môžem učiť od nich a oni odo mňa. Je dôležité vytvárať si kritický pohľad na vlastný štýl učenia a na vašich učiteľov v škole. Pretože všetci majú o učení svoju predstavu – nie každý však zdieľa tú vašu. Ak však veríme v dôležitosť hudobného vzdelávania, je náš záujem spoločný.“¹⁸²

Väčšina respondentov sa tiež zmienila o výborne zvládnutej organizácii celého podujatia a atraktívnosti programu i medzinárodného euro-ázijského prostredia.

Graf 1: Aký význam má pre Vás účasť na študentskom fóre?

¹⁷⁹ „Talking about the different school systems and the different ideas of teaching music showed, that there is absolutely no common idea of what music in school should be like. That was really new to me.“ DEHLER, T. <tobias.dehler@gmx>. 3.11.2011. RE: EAS Student Forum in Tallin – Research. [e-mail adresátovi Veronike Kačkovičovej <kackovicova@gmail.com>].

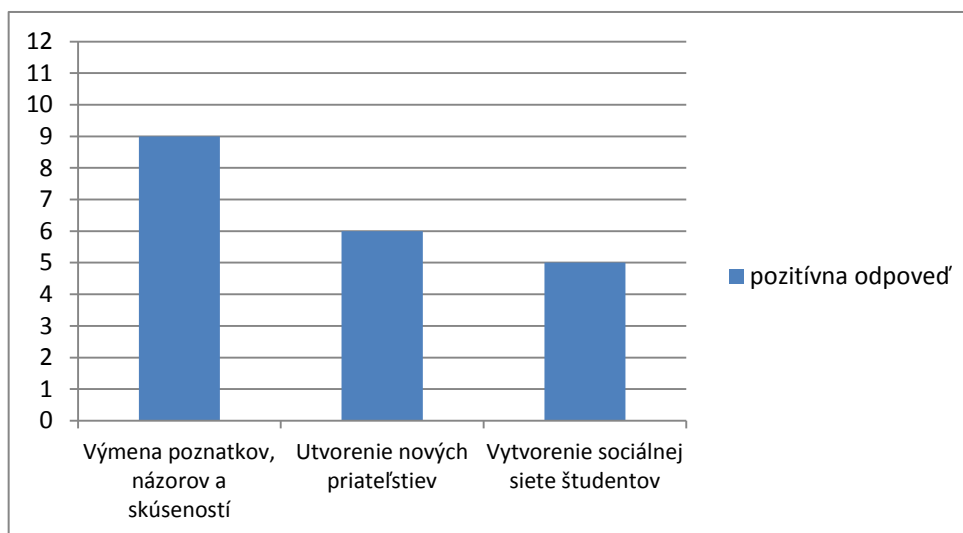
¹⁸⁰ „Make new (international!) friends with the same goals in life...“ VANERMEN, Y.<yanou_vanermen@hotmail.com>.29.1.2012. RE: EAS Student Forum in Bolu – Research. [e-mail adresátovi Veronike Kačkovičovej <kackovicova@gmail.com>].

¹⁸¹ „I have never experienced a similar kind of effective, creative and vivid discussions before and after those days.“ GROSCHEDL, A.<anna.groschedl@gmail.com>3.11.2011. RE: EAS Student Forum in Bolu – Research. [e-mail adresátovi Veronike Kačkovičovej <kackovicova@gmail.com>].

¹⁸² „Forum I learned that it is very important to keep in touch with students from Europe. Because I could learn from them and they can learn from me. It’s important to have a critical look at your own ways of teaching and your teachers in school. Because they have all visions, but it could be different from yours. We are all identical as teachers if we believe in music education and of course in our own vision. That’s what makes a teacher special and unique.“ KRAMER, S. <475113@student.inholland.nl>31.1.2012. RE: EAS Student Forum in Bolu – Research. [e-mail adresátovi Veronike Kačkovičovej <kackovicova@gmail.com>].

2. Za najdôležitejšiu časť študentského fóra v Talline študenti považovali výmenu názorov, nápadov, ale i vznik nových priateľstiev. Tiež vytvorenie kontaktov medzi študentmi po celom svete, ktoré otvárajú možnosti napríklad i pre cestovanie. Podľa Inge Fortainer z Nemecka: „Nápad prepojenia Európy. Vytvorenie sociálnej siete medzi hudobníkmi rôznych európskych krajín.“¹⁸³

Za najdôležitejšiu súčasť fóra považovali respondenti z Bolu taktiež možnosť diskusie, výmeny nápadov a informácií do praxe, získanie určitého nadhľadu pre vlastnú budúcu prax, získanie informácií o rozdielnostiach, i spoločných znakoch v školských hudobných systémoch po celej Európe a stretnutie nadšených a motivovaných budúcich učiteľov a hudby.

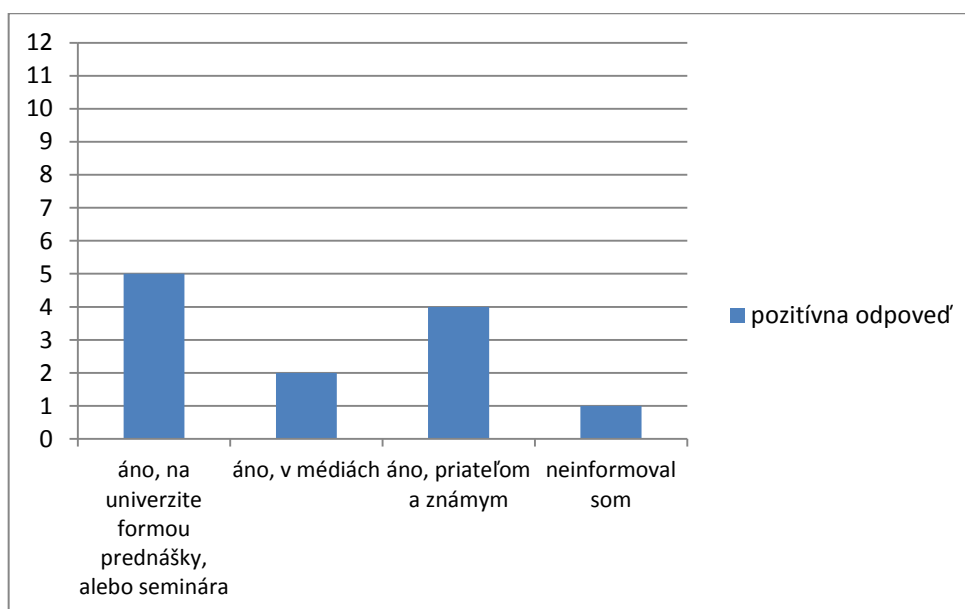

Graf 2: Čo je podľa Vášho názoru najdôležitejšou stránkou/ súčasťou študentského fóra?

3. O dianí na študentskom fóre traja respondenti z Tallinu vo svojej krajine oficiálne neinformovali, jeden respondent prezentoval správu o fóre prostredníctvom národnej študentskej platformy.

Zo študentov z Bolu viac ako polovica následne informovala o jeho priebehu buď prostredníctvom prednášky na hudobných katedrách, v školských tlačových médiách, či hudobných časopisoch. Zvyšok respondentov informoval o dianí neformálne v rámci svojho ročníka.

¹⁸³ „The idea of a connecting europe. To involve a social network between the musicians of different europe countries.“
FORTAINER, I. < inge.fortainer@web.de>. 29.1.2012. RE: EAS Student Forum in Tallin – Research. [e-mail adresátovi Veronike Kačkovičovej <kackovicova@gmail.com>].

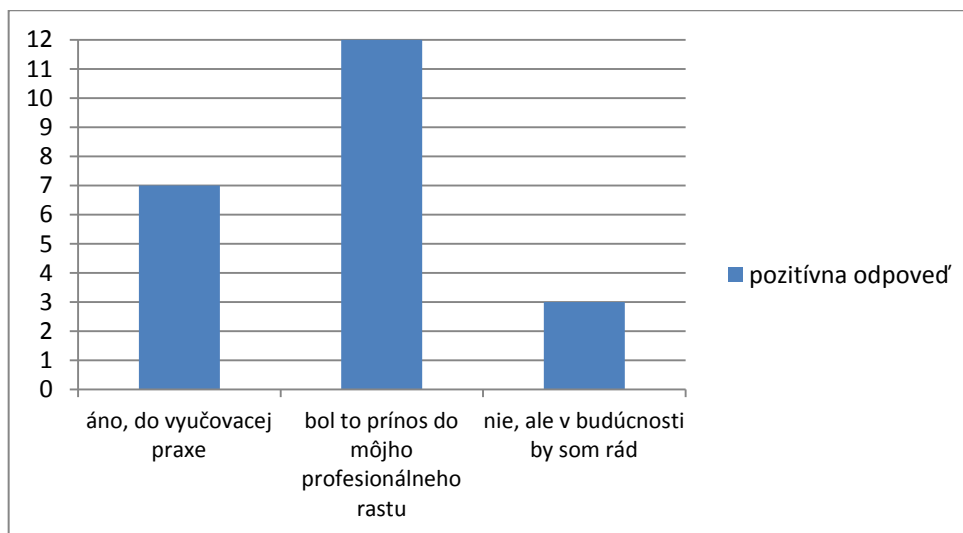

Graf 3: Informovali ste o skúsenostiach a zážitkoch zo študentského fóra na Vašej univerzite/vo Vašej krajine? Akým spôsobom?

4. Keďže témou študentského fóra v Talline bol „Hlas študenta“, praktická časť podujatia bola zameraná na vokálnu improvizáciu. Traja respondenti využili nápady z týchto cvičení vo svojej praxi so žiakmi, pre štvrtého z nich bolo viac ako prax dôležitejšie „obohatenie vlastných poznatkov a rozšírenie pohľadu na hudobné vzdelávanie prostredníctvom nápadov, ako to funguje v iných krajinách.“¹⁸⁴ Väčšina respondentov z Bolu v čase prieskumu nebola pedagogicky činná, zmysel fóra tak väčšina z nich interpretovala ako potenciál do svojej budúcnosti a inšpiráciu k sebareflexii. V zmysle témy fóra „Integrácia vonkajších vplyvov do vyučovacieho procesu – Bringing the outside in“: „Zistila som, že v učení neexistuje iba dobré a zlé – zlá, alebo dobrá hudba. Zistila som, že učiteľ vždy musí zohľadniť to, z akého prostredia žiak prichádza a že môj vkus môže byť úplne odlišný na základe môjho prostredia, z ktorého prichádzam. Pre mňa ako budúcu učiteľku hudby to znamená, že musím byť otvorená rozmanitosti a súdiť tak málo ako sa len dá.“¹⁸⁵ Otvorenosť novému, neznámemu, nepochopenému a tiež vytvorenie priestoru pre samotného žiaka boli najčastejšími poznatkami zúčastnených respondentov.

¹⁸⁴ „To enhance everybody's habits and to widen the view onto music education by getting an idea, of how it works in other countries.“ DEHLER, T.< tobias.dehler@gmx>. 3.11.2011. RE: EAS Student Forum in Tallin – Research. [e-mail adresátovi Veronike Kačkovičovej <kackovicova@gmail.com>].

¹⁸⁵ „There is no right or wrong in teaching, no good music or bad music. I realised that one must always be aware of the background one comes from, and that my ideals might heavily be influenced by that, thus, could be completely different if my background were different. For me this means that as a person involved in music education I have to be as OPEN and as little judgemental as possible“ ERRENST, A.<aike@hellokitty.com>. 7.11.2011. RE: EAS Student Forum in Bolu – Research. [e-mail adresátovi Veronike Kačkovičovej <kackovicova@gmail.com>].

Graf 4: Začlenili ste skúsenosti zo študentského fóra do Vašej vyučovacej činnosti? Ako konkrétne?

5.13.1 Záver prieskumu

EAS vníma študentov ako významný potenciál v smerovaní školskej hudobnej výchovy a preto je v jej záujme každoročne podporovať toto stretnutie a neustále ho inovovať.

Prostredníctvom prieskumu sme získali názory celkovo dvanástich študentov z prieskumnej vzorky 50 oslovených študentov. Celková návratnosť dotazníka bola 24 %.

Hypotéza o pozitívnom vplyve účasti študenta na študentskom fóre EAS na jeho vzdelávací proces sa nám z reakcií respondentov potvrdila.

Odporúčania pre prax:

Študent, ktorý má záujem o účasť na študentskom fóre EAS a pochádza z členskej krajiny EAS má právo kontaktovať národného koordinátora a využiť príležitosť zúčastniť sa tohto podujatia, z dôvodu:

- študentské fórum EAS vytvára potenciál pre vytvorenie medzinárodnej študentskej siete;
- študentské fórum EAS ponúka šancu na výmenu informácií a inšpirácií pre vlastnú prax, spoznanie rozličných školských systémov v Európe;
- študentské fórum EAS ponúka priestor pre vlastné vyjadrenie názoru k aktuálnej problematike fóra a diskusiu s odborníkmi a lídrami z hudobno-pedagogickej oblasti.